

A Győri Ítéltábla a Dr. Marczingós Ügyvédi Iroda által képviselt **I. r., II. r. felpereseknek** a dr. Bede Péter ügyvéd által képviselt **alperes** ellen szerződés érvénytelenségének megállapítása iránt a Veszprémi Törvényszék 2018. március 19. napján kelt 5.P.21.453/2016/22/I. szám alatt hozott ítélet ellen a felperesek részéről 23. sorszámmal benyújtott fellebbezés folytán meghozta a következő

í t é l e t e t :

Az ítéltábla az első fokú bíróság ítéletét azzal a pontosítással hagyja helyben, hogy az I. r. és II. r. felperesek által az államnak egyetemlegesen fizetendő eljárási illeték összegét 347.600,- (Háromszáznegyvenhétezer-hatszáz) Ft-ra leszállítja.

Kötelesek a felperesek 15 napon belül egyetemlegesen megfizetni az alperesnek 127.000,- (egyszázhuszonhétezer) Ft másodfokú perköltséget, míg az államnak külön felhívásra 463.500,- (négy százhatvanháromezer-ötszáz) Ft fellebbezési eljárási illetéket.

Az ítélet ellen nincs helye fellebbezésnek.

I n d o k o l á s

Az irányadó tényállás szerint a felperesek mint adósok és mint zálogkötelezettek, valamint az alperes mint hitelező és zálogjogosult 2008. augusztus 7. napján írásban ingatlan jelzálogjoggal biztosított kölcsönszerződést kötöttek. Az alperes a szerződésben arra vállalt kötelezettséget, hogy a dr. ... közjegyző által K.23020-0/591/2008/1/O. ügyszámon elkészített közjegyzői okiratban meghatározott összegben és feltételekkel a felperesek mint egyetemleges jogosultak részére japán nyelven nyilvántartott jelzáloghitelt nyújt az ugyancsak a közjegyzői okiratban megjelölt ingatlanon alapított jelzálogfedezet mellett. A felperesek tudomásul vették, hogy a szerződés alapján nyújtott kölcsön, annak ügyleti kamata, kezelési költsége, valamint a késedelmi kamat és az egyéb költségek a folyósítást követően devizában kerülnek nyilvántartásra, a hitelező az alkalmazott deviza vételi és eladási árfolyamot a bankfiókokban teszi közzé. A kölcsön összegét a felek 12.410.000,- Ft-ban határozták meg azzal, hogy a kölcsön folyósításának és törlesztésének pénzneme is forint, a kölcsön összegének devizában való megállapítása a folyósítás napján érvényes, a bank által alkalmazott deviza vételi árfolyamon történik, amelyről az alperes a felpereseket folyósítási értesítő megküldésével tájékoztatja. A kölcsön induló ügyleti kamatát évi 3,24%-ban, a kezelési költséget évi 0,00%-ban, a THM mértékét évi 5,42%-ban határozták meg. A folyósítás feltételeként a felek azt rögzítették, hogy a közjegyzői okirat szerinti jelzálogjog, valamint az annak biztosítására szolgáló elidegenítési és terhelési tilalom kerüljön széljegyként feltüntetésre a jelzálogul lekötött ingatlan tulajdoni lapján, a jelzálogul lekötött ingatlanra a felperesek mutassanak be az alperesnek érvényes és hatályos teljes körű, az alperest egyedüli kedvezményezettként megjelölő vagyonszázalékos szerződést. További feltétel volt az alperesnél vezetett lakossági folyósámla létének igazolása, a számlaszám bejelentése, valamint megbízás adása az alperes részére a havi törlesztőrészek beszedésére, az igényelt kölcsönösszeg 1%-ának megfelelő összegű, de legalább 88.642,85 JPY hitelkeret beállítási jutalék megfizetése, amely 2008. augusztus 7. napján 124.100,- Ft volt, valamint a felperesek által az alperesnek adott átutalási megbízás alapján az első havi jövedelemnek az alpereshez történő beérkezése.

A felek között a 2014. évi XL. törvény szabályai szerinti elszámolás megtörtént, amely felülvizsgálnak minősül.

Az alperes a kölcsönszerződést 2016. január 20. napján felmondta.

Az alperes a perbeli kölcsönszerződésből eredő követelését a 2016. február 11-én kelt 9000- E00-20160210-Z4 számú szerződés értelmében az II.rendű alperes neve-re engedményezte. A 2016. február 10-én kelt engedményezési értesítő és teljesítési utasítás elnevezésű dokumentumot az engedményező megküldte a felpereseknek, akik ennek tényét a perben 2017. március 7-én tartott első tárgyaláson elismerték.

A felperesek módosított és végleges keresetükben kérték a felek között létrejött kölcsönszerződés érvénytelenségének megállapítását, a kölcsönszerződés határozathozatalig terjedő hatályossá nyilvánítását azzal, hogy a felperesek 2015. augusztus 31. napján 7.463.163,- Ft összeggel tartoznak az alperes felé, melyből még levonandó az alperessel kötött OTP lakáskassza szerződés keretében keletkezett 1.669.115,- Ft összegű felperesi megtakarítás. A két összeg különbözete megfizetésére kérte kötelezni a felpereseket azzal, hogy az általuk közölt 7.463.163,- Ft összeg jegybanki alapkamattal került kiszámításra. A zálogszerződés érvényessége körében a felperesek akként nyilatkoztak, hogy az osztja a főkötelelem sorsát. A perköltség megfizetésére is igényt tartottak.

Keresetük indokaként előadták, hogy a felek között nem az írásba foglalt tartalommal jött létre konszenzus, a felek megállapodása egyedileg megtárgyalt feltételként meghatározott 12.410.000,- forint kölcsönösszeg szolgáltatására irányult, mely megállapodásnak része volt a kamat, valamint a futamidő.

A felek konszenzusa kizárólag ezen szerződéses tartalmak vonatkozásában jött létre. A felek megállapodása szerinti szerződés az írásba foglalás hiánya miatt semmis a Ptk.217.§ (1) bekezdése és a Hpt.210.§ (1) bekezdése alapján. Állították, hogy a perbeli kölcsönszerződés nem tartozik a deviza törvények hatálya alá. A közjegyzői okiratba foglalás kötelezettségét megtámadták mint tisztességtelen szerződési feltételt. Álláspontjuk szerint a Ptk.200.§ (2) bekezdése alapján a szerződés jóerkölcsbe ütköző, mivel az alperes magatartása a szerződéses szabadsággal való visszaélésnek értékelendő.

A szerződés a Hpt.203.§ (1) bekezdése szerint egészében semmis, ugyanis a Ptk.523.§ (1) bekezdése, a Hpt.210.§ (2) bekezdése szerint meghatározott lényeges szerződéses feltételekben (kölcsön összege, terhek köre és mértéke, havonta teljesítendő kötelezettség mértéke) nem állapodtak meg. A szerződéses kérdésekben való megállapodás hiánya akaratilag disszenzust jelent, amely szankciós semmisséget okoz az egész szerződés tekintetében a Hpt.213.§ (1) bekezdése a), c) d) pontjaira tekintettel.

Az alperes ellenkérelmében elsődlegesen alaki védekezést terjesztett elő, és a per megszüntetését kérte, mivel álláspontja szerint a felperesek által előterjesztett elszámolás nem felel meg a DH2. törvény 37. § (1) bekezdése, és a 37/A.§. követelményeinek.

Hivatkozott arra is, hogy a kölcsönszerződés a DH. törvények hatálya alá tartozik.

Hangsúlyozta, hogy a peres felek közötti kölcsönszerződés a közjegyzői okiratban foglalt tartalommal jött létre. Kiemelte, ha nincs egyező akaratnyilvánítás a főszolgáltatás tekintetében, ez disszenzust jelentene. Ez pedig nem érvénytelenségi ok, hanem a szerződés létre nem jöttét jelentené. Állította, hogy a közjegyző előtt a közokiratban kinyilvánított egyező akaratuk a feleknek

a kölcsönszerződés megkötésére irányult - a kölcsönszerződésben foglalt tartalommal - ezért a szerződés érvényesen és hatályosan a közokirattal bizonyított tartalommal létrejött.

Vitatta, hogy a kölcsönszerződés a jó erkölcsbe ütközne, figyelemmel a 6/2013. számú PJE határozatban és a BH.2000.260. számú döntésben foglaltakra.

Az elsőfokú bíróság fellebbezéssel támadott ítéletében a felperesek keresetét elutasította, egyben kötelezte őket, hogy 15 napon belül egyetemlegesen fizessenek meg az alperes részére 254.000,- Ft perköltséget, míg az államnak külön felhívásra 606.600,- Ft eljárási illetéket.

Ítéletének jogi indokolása szerint a felperesek keresetét alaptalannak ítélte.

Álláspontja szerint a jogvita elbírálására a szerződéskötéskor hatályos 1959. évi IV. törvény (régí Ptk.) és a 1996. évi CXII. törvény (Hpt.) rendelkezései az irányadók.

Rögzítette, hogy a Hpt. 2. számú mellékletének III/5. pontja és az rPtk. 685. §-ának e) pontja értelmében a perbeli szerződés fogyasztási kölcsönszerződésnek minősül. A szerződés pedig a DH1. és a DH2. törvények hatálya alá tartozik.

Mivel a perben a felperesek arra hivatkoztak, hogy a közokirat aláírását megelőzően már létrejött a felek között a kölcsönszerződés, ezért elsődlegesen a dogmatikai kérdéseket tisztázta.

A Ptk.205.§ (1) bekezdése értelmében a szerződés a felek akaratának kölcsönös és egybehangzó kifejezésével jön létre. A Ptk.205.§ (1) bekezdésének helyes nyelvtani értelme szerint a szerződést nem a felek akarata, hanem annak kifejezése, az akaratnyilatkozat hozza létre. A Ptk. ezen rendelkezéséből kitűnő nyilatkozati elv érvényesülése magából a jogszabályi előírásból következik, mivel a szerződés létrejöttének feltételül nem a szerződéses akaratot, hanem a szerződés megkötésére irányuló kölcsönös és egybehangzó nyilatkozatot szabja. Ezen jognyilatkozat a Ptk.216.§ (1) bekezdése értelmében megtehető írásban, szóban és ráutaló magatartással.

Amennyiben a felek írásban teszik meg a szerződés létrehozására és annak tartalmára vonatkozó jognyilatkozatukat, úgy ezen írásbeli jognyilatkozatok hozzák létre magát a szerződést, és ez esetben nem utólagos írásba foglalásról, hanem írásban történő szerződéskötésről van szó. Valamely okirat aláírása az okirat tartalma szerinti írásbeli jognyilatkozatnak minősül. A perbeli esetben pedig nem volt vitatott, hogy a felek aláírták az ítélet tényállás részében beazonosított közjegyzői okiratot.

Rögzítette, hogy az rPtk. 217. §-a értelmében az alakiság megsértésével kötött szerződés semmis, míg a Hpt. 210. § (1) bekezdése értelmében a pénzügyi intézmény pénzügyi szolgáltatásra irányuló szerződés csak írásban köthet.

A felperesek devizaalapú, és nem forint kölcsön megkötésére irányuló végleges szándékát az aláírt kölcsönszerződésen túl az I. r. felperes által a II. r. felperes nevében is megtett, az 5. sorszámu tárgyalási jegyzőkönyvben rögzített személyes nyilatkozat is alátámasztja.

Az ügylet japán yen alapú volta már a közjegyzői okirat elkészítését megelőző tárgyalások során is szóba került.

Azt is közölték a felperesekkel, hogy a hitel csak deviza alapú lehet. A japán jent is az alperes közölte, kérdésre pedig elmondták, amennyiben a japán jen árfolyama változik is, a törlesztő részlet legfeljebb a duplája lehet az akkor ajánlott törlesztő részletnek.

A felperesek személyes nyilatkozatuk keretében kijelentették, hogy az üzletkötés során „kiokoskodták”, hogy ha még változik is a jen árfolyama, ha abban tartják nyilván a kölcsönt, akkor is ki fogják tudni gazdálkodni a törlesztő részleteket. Tudták, hogy a szerződés megkötésére a hitelbírálatot követően közjegyzői okirat aláírásával kerül sor. Így végleges és a szerződést létrehozó jognyilatkozatnak a szerződés feltételeire vonatkozó szóbeli egyeztetés nem minősülhet. A közjegyzőnél szerződéskötés céljából jelentek meg és a szerződéses okiratot aláírták.

A fentiekből következik, hogy a felperesek lehetőségeik mentén kialakult akarata az okirat által igazoltan devizaalapú kölcsönre vonatkozott, ezért utólag nem hivatkozhatnak arra, hogy közöttük a kölcsönszerződés nem az írásba foglalt tartalommal jött létre.

A szerződés írásba foglalása az rPtk. 217. §-a és a Hpt. 210. § (1) bekezdése szerint megtörtént, az írásbeli szerződéstől eltérő tartalmú előzetes egyeztetés pedig nem vezet a szerződés semmisségéhez.

Az elsőfokú bíróság hangsúlyozta, a szerződés létrejötte szempontjából nincs jelentősége annak, hogy a nyilatkozat megtételekor a nyilatkozó mire gondol. A felek titkos fenntartása vagy rejtett szándéka a szerződés érvényessége szempontjából közömbös. Ha a fél tévedett nyilatkozata tartalmában, úgy azt a Ptk. 210. §-ában foglalt akarati hiba miatt megtámadhatja. Erre azonban nem került sor.

A fentiek miatt alaptalannak ítélte az írásbeliség mellőzéséből eredő érvénytelenségre vonatkozó hivatkozást.

Kiemelte, hogy a perben jogot érvényesítő felpereseknek kellett volna bizonyítaniuk a jogaikat alátámasztó tényeket.

A közjegyző által felolvasott, általuk aláírt okiratban szereplő feltételek nyilvánvalóan a szerződés részévé váltak, akár egyedileg megtárgyaltak, akár általános szerződési feltételek, mivel a Ptk. 205/B. § (1) bekezdésében foglaltaknak megfelelnek. Nincs jelentősége az okirat készítése körülményeinek sem.

Aláírták az okiratot, ezért nem volt jelentősége annak, hogy a felek nyilatkozatait tartalmazó közjegyzői okirat megfelel-e a közokiratokra vonatkozó követelményeknek. Ezért a bíróság a felperesek ezzel kapcsolatos, a közjegyzőkről szóló 1991. évi XLI. törvény 120. § (1) bekezdése, 131. § (1) bekezdése körében tett hivatkozásait figyelmen kívül hagyta.

Az elsőfokú bíróság alaptalannak ítélte a Hpt. 213. § (1) bekezdés a), c) és d) pontjaira történő felperesi hivatkozást is. Ebben a kérdésben az elsőfokú bíróság abból a tényállásbeli megállapításból indult ki, hogy a perbeli kölcsönszerződés a felek között az okirati tartalommal létrejött. Meghatározásra került a kölcsön összege, a kamat mértéke, a kölcsönügyletet terhelő díjak mértéke, a kölcsön folyósításának és törlesztésének pénzneme is.

Az elsőfokú bíróság a felpereseknek a szerződés jó erkölcsbe ütközésére vonatkozó álláspontját is alaptalannak ítélte. E körben hivatkozott a Kúria 6/2013. polgári jogegységi határozatának 2. pontjában foglaltakra.

Kiemelte a felperesek nem hivatkoztak a szerződés tekintetében olyan, a peres felek jogviszonyában egyedileg előforduló, a jóerkölcsbe ütközést megalapozó körülményre, amely megalapozná a semmisséget.

A törvényszék álláspontja szerint az 1952. évi III. törvény (rPp.) 3. § (3) bekezdésén alapuló, a bizonyítási teherről szóló tájékoztatást azért nem ítélte szükségesnek, mivel a per érdemi

eldöntéséhez szükséges bizonyítékokat a keresetlevél mellékleteként csatolt közjegyzői okirat kivételével az alperes a szükséges körben szolgáltatotta. A felperesek személyes nyilatkozatára is figyelemmel a bíróság szerint a további bizonyítás lefolytatása nem indokolt. A rendelkezésre álló adatok, bizonyítékok alapján ítéleti bizonyossággal megállapítható, hogy a felek között írásbeli kölcsönszerződés jött létre általános szerződési feltételek használatával. A bíróságnak pedig jogkérdésben kellett állást foglalnia.

Az elsőfokú ítélet ellen a felperesek fellebbezést nyújtottak be, melyben elsődlegesen kérték az elsőfokú bíróság ítéletének megváltoztatását és a kereseti kérelmüknek történő helytadást akként, hogy az érvénytelenség jogkövetkezményeinek orvoslása felől rendelkezzen a bíróság. Igényt tartottak a felmerült perköltségük megfizetésére is.

Másodlagosan az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezését és az elsőfokú bíróság új eljárás lefolytatására történő kötelezését kérték. E körben előadták, hogy az elsőfokú eljárásban olyan súlyos, az ügy érdemére kiható eljárási szabálytalanság történt, amely miatt az ügy felülvizsgálatra alkalmatlan.

Fellebbezésükben és a tárgyaláson megtett nyilatkozatukban súlyosan sérelmezték azt, hogy az elsőfokú bíróság nem tett eleget az rPp. 3. § (3) bekezdésében foglalt kioktatási kötelezettségének. Ez súlyos eljárási szabálysértés és sérti a felperesek tisztességes eljáráshoz fűződő jogát.

Kiemelten hivatkoztak arra, hogy a bíróságok keverik az okiratot a szerződés fogalmával. Elsődlegesen tisztázni kell a felek akaratát és akaratnyilatkozatát. Ezzel szemben az elsőfokú bíróság csak a papírt vizsgálta, a szerződéses nyilatkozatok tartalmát azonban nem. Álláspontja szerint az alperesnek érdemben kellett volna vitatnia a tényállást.

A törvényszéknek az rPp. 141. § (2) és 163. § (2) bekezdésének alkalmazásával meg kellett volna követelnie, hogy az alperes tegyen tényállításokat. Ekkor kerülhetett volna abba a helyzetbe, hogy a Pp. 3. §-a szerint el tudjon járni. Hangsúlyozta bizonyításra szoruló tény az is, hogy a felek milyen tartalommal közölték akaratnyilatkozatukat.

Ha a bizonyításra szoruló tények előadását megkövetelte volna az elsőfokú bíróság, akkor az rPtk. 205/A. § illetve a 205/B. §-a alapján eljuthatott volna annak megállapításáig, hogy vagy nem volt általános szerződési feltétel, vagy azt a félnek nem mutatták be.

Kiemelten hivatkozott arra, ha a perbeli okiratot részletesen elemezzük, abból világosan megállapítható, nem lehet azt a következtetést levonni belőle, hogy a felek ebben a konstrukcióban állapodtak volna meg. Az okirat nevesíti is: a felek egyedileg megtárgyalták, hogy a kölcsön összege 12.410.000,- Ft.

Állította a perben nincs olyan általános szerződési feltétel, amelynek olyan tartalma lenne ha megismertették a felperesekkel, akkor el tudják dönteni, hogy ezt elfogadják-e vagy sem. Ha pedig ilyen nincs nem válhatott a szerződés részévé. Kiemelte az uniós jog szupremáciáját, mivel deviza ügyekben ez sérül, a konkrét perben történt eljárásban és ítékezésben.

A perben alaki keresethalmazat, valóságos keresethalmazat volt. A közokiratba foglalt tisztességtelenség, illetve a jóerkölcsbe ütközés tekintetében a törvényszék ezen kereseti kérelmeket nem bírálta el, illetve indokolási kötelezettségének nem tett eleget.

Az alperes fellebbezési ellenkérelmet nem terjesztett elő.

A felperesek fellebbezése nem alapos.

Az elsőfokú bíróság a kereseti kérelem elbírálásául szükséges bizonyítást lefolytatta, a beszerzett peradatok okszerű mérlegelésével és az irányadó jogszabályok helyes értelmezésével hozta meg érdemi döntését. Az ítélet tábla teljes egészében osztotta az elsőfokú bíróság megalapozott jogi álláspontját, s az ítélet indokolásában foglaltakat. A fellebbezésben felhozott érvekre figyelemmel az alábbiakat emeli ki.

A felperesek fellebbezési érvelésére figyelemmel az ítélet tábla elsődlegesen azt vizsgálta, hogy az elsőfokú eljárásban történt-e olyan lényeges eljárási szabálysértés, amely az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezését indokolja. E körben a felperesek a Pp. 3. § (3) bekezdésén alapuló tájékoztatási kötelezettség elmulasztására hivatkoztak.

A perbeli jogvitában irányadó 1952. évi III. törvény (rPp.) 3. § (3) bekezdése szerint a bíróság köteles a jogvita eldöntése érdekében a bizonyításról szóló tényekről, a bizonyítási teherről, illetve a bizonyítás sikertelenségének következményeiről a feleket előzetesen tájékoztatni.

Ez a kötelezettség a bírói gyakorlat szerint csak abban az esetben terheli a bíróságot, ha a kereset elbírálásához szükséges tényállás megállapításához bizonyítási eljárást kell lefolytatni. A Legfelsőbb Bíróság 1/2009. (VI.21.) PK véleményében foglaltak szerint a tájékoztatást akkor kell megadni, ha a fél nincs kellőképpen tisztában a bizonyítási kötelezettsége tartalmával. Az 1/2014. (VI.30.) PK vélemény 5. pontja értelmében az rPp. 3. § (3) bekezdés szerinti tájékoztatási kötelezettség megsértése önmagában nem szolgálhat alapul a hatályon kívül helyezésre; ez csak a konkrét eljárási szabályok sérelme alapozhatja meg.

A fentiek alapján az ítélet tábla osztotta az elsőfokú bíróság azon álláspontját, hogy a perben jogkérdésről kellett dönten, és a tényállás a felek által becsatolt okirati bizonyítékok illetve az I. r. felperes személyes meghallgatása alapján megállapítható volt, az írásbeli kölcsönszerződés aláírását pedig a felperesek sem vitatták.

Ezért az ítélet tábla megítélése szerint eljárási szabálysértés nem történt, nincs ok az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezésére.

Ezt követően az ítélet tábla a felperesek fellebbezését érdemben bírálta el.

A felperesek vitatták az elsőfokú bíróság azon ténymegállapítását, hogy a felek szerződése a DH1. és a DH2. törvények hatálya alá tartozik.

Az ítélet tábla nem osztotta a felperesek ezzel kapcsolatos álláspontját.

A 2014. évi XXXVIII. törvény (DH1.) 1. § (1) bekezdése szerint e törvény hatálya a 2004. május 1. napja és az e törvény hatálybalépésének napja között kötött fogyasztói kölcsönszerződésre terjed ki. E törvény alkalmazásában fogyasztói kölcsönszerződésnek minősül a pénzügyi intézmény és a fogyasztók között létrejött deviza alapú (devizában nyilvántartott vagy devizában nyújtott és forintban törlesztett) vagy forint alapú hitel - vagy kölcsönszerződés, pénzügyi lízingszerződés, ha annak részévé a 3. § (1) bekezdése vagy a 4. § (1) bekezdése szerinti kikötést is tartalmazó általános szerződési feltétel vagy egyedileg meg nem tárgyalta szerződési feltétel vált.

A peres felek által 2008. augusztus 7. napján írásban megkötött ingatlan jelzálogjoggal biztosított kölcsönszerződés a jogszabályban előírt feltételeknek megfelelt. Rögzítette, hogy a kölcsön, annak ügyleti kamata, kezelési költsége valamint a késedelmi kamat és az egyéb költségek a folyósítást követően devizában kerülnek nyilvántartásra. Ezen túlmenően tartalmazta a DH1. törvény 3. § (1) bekezdése szerinti, külön nemű árfolyamokra vonatkozó rendelkezést is.

Ezt követően az ítéletábra - az elsőfokú bírósággal egyezően - azt vizsgálta, hogy a peres felek közötti kölcsönszerződés az írásba foglalt tartalommal jött-e létre, vagy sem.

Az elsőfokú bíróság által is helyesen meghivatkozott rPtk. 205. § (1) bekezdése értelmében a szerződés a felek akaratának kölcsönös és egybehangzó kifejezésével jön létre.

A szerződés akaratí viszony, a törvényben meghatározott jogi hatást a felek egybehangzó akaratának kinyilvánítása hozza létre. Kötelmi jogunk tehát a konszenzuál szerződés elvi alapján áll. A szerződés létrejöttéhez, a belőle származó jogok és kötelezettségek keletkezéséhez elég a felek egybehangzó akarata és ennek kinyilvánítása, ami az akaratot a másik fél által felismerhetővé teszi. Helytállóan hivatkoztak a felperesek arra, hogy a nyilatkozati elv az irányadó, ezért a szerződés létrejötténél nem a szerződő fél tényleges akaratának van jelentősége, hanem annak, hogy milyen tartalmú akaratot juttat kifejezésre, illetve nyilvánít ki.

Helyesen állapította meg az elsőfokú bíróság, hogy a felek szerződési akaratukat írásban nyilvánították ki, az rPtk. 217. § (1) bekezdésében foglaltaknak megfelelően.

A 2008. augusztus 7. napján kelt közjegyzői okirat I. pontjában foglaltak szerint a felperesek tudomásul veszik, hogy a jelen szerződés alapján nyújtott kölcsön, annak ügyleti kamata és kezelési költsége, valamint a késedelmi kamat és egyéb költségek a folyósítást követően devizában kerülnek megállapításra. A hitelező a bank által alkalmazott deviza vételi és eladási árfolyamot a bankfiókban teszi közzé. Ugyanezen közjegyzői okiratban foglalt kölcsönszerződés II.2./E. pontjában foglaltak szerint „A hitelező a kölcsönt forintban folyósítja. A hitelező a kölcsön deviza összegét a folyósítás napján érvényes, a bank által alkalmazott devizavételi árfolyamon állapítja meg.” A szerződés a THM-et, illetve az ügyleti kamatot, valamint a kezelési költség évi mértékét is tartalmazza.

Az rPtk.205/B.§./1/ bekezdése szerint az általános szerződési feltétel csak akkor válik a szerződés részévé, ha alkalmazója lehetővé tette, hogy a másik fél annak tartalmát megismerje és ha azt a másik fél kifejezetten vagy ráutaló magatartással elfogadta. Az elfogadás ráutaló magatartással is megvalósulhat, azzal is, hogy az általános szerződési feltétel megismerését követően a fél a szerződést aláírta.

Ugyanakkor a felperesek aláírták a kockázatfeltáró nyilatkozatot is, amelyben rögzítésre került, tudomással bírnak arról, hogy a kölcsönszerződésben rögzített deviza árfolyama napról napra változik, és japán jen esetében pedig bármilyen irányban és bármilyen mértékben, ezért az esedékesség napján megfizetendő törlesztő részlet forint összege előre nem megállapítható. Amennyiben a folyósítás napján érvényes árfolyamhoz képest a forint árfolyama gyengül, a devizában megállapított törlesztő részletek forintban megfizetendő ellenértéke akár jelentős mértékben is emelkedhet.

Tudomásul veszik, hogy a japán jen és a forintot csak nagyon laza, áttételes közgazdasági kapcsolat fűzi össze. Emiatt a japán jen forinthez viszonyított árfolyam ingadozása érdemben nagyobb, mint az euró, illetve a svájci frank forinthez viszonyított árfolyam ingadozása. Tudomásul veszik, hogy a globális tőkepiaci korrekciók esetén gyakran előfordul, hogy a forint árfolyamának gyengülése mellett a japán jen árfolyama erősödik.

Mivel az okiratot a szerződő felek aláírták, ezért az ítéletábra álláspontja szerint az elsőfokú bíróság helyesen jutott arra az álláspontra, hogy a szerződés a közokiratban rögzített tartalommal jött létre a peres felek között. Lényeges, hogy a felperesek egyedi szerződésében rögzített (V/4.) nyilatkozata folytán a felek szerződésének részévé vált az alperes Hitelező Általános Üzletszabályzata és a devizában nyilvántartott lakáscélú és jelzálog típusú hitelekéről szóló Üzletszabályzata.

A fentiekén túlmenően az I. r. felperes az 5. sorszámú jegyzőkönyvben történt meghallgatása során is elismerte, hogy tudomásuk volt arról, hogy „az ügylet japán jen alapú volt”.

Így az ítélet tábla álláspontja szerint nincs relevanciája annak, hogy a felperesek által aláírt okirat megfelelt-e a felperesek tényleges akaratának, mivel az okiratot mindketten aláírták, ezzel az alperessel egyező tartalmú szerződési akaratukat jutatták kifejezésre. Az esetben, ha elfogadnánk a felperesek azon előadását, hogy szóban más tartalmú szerződés jött létre közöttük, úgy az írásban megkötött szerződés nyilvánvalóan szerződés módosításnak minősülne.

Az ítélet tábla álláspontja szerint alaptalan a felperesek azon érvelése, hogy a perbeli kölcsönszerződés a jóerkölcsbe ütközik, ezért semmis.

Az rPtk. Az 1959. évi IV. törvény (rPtk.) 200. § (2) bekezdése értelmében a szerződés jóerkölcsbe ütköző volta szubjektív kategória. A közérdek, közerkölcs, közfelfogás szempontjából kialakított értékítélet jogi vetülete, a magatartás minőségét jellemzi, az ügylet társadalmilag elítélendő voltán alapul.

A nyilvánvalóan jóerkölcsbe ütközés miatti semmisség generálklauzura: a jogszabály által nem nevesített, nem rendezett életviszonyokra ad megoldást. E semmisségi ok folytán a szerződés tartalma, a joghatása a felek által elérni kívánt célja miatt tiltott. Ezért a bírói gyakorlat többlettényállást követel meg a jóerkölcsbe ütközés miatti semmisségi ok megállapításához (BH.20128).

Sem a kölcsönszerződés megkötésekor hatályos Htp. sem más jogszabály nem tiltotta kifejezetten a forintban folyósított kölcsön devizában történő nyilvántartását és az adós fizetési kötelezettségének a deviza árfolyam változásához kötött meghatározását.

Az elsőfokú bíróság által hivatkozott 6/2013.PJE határozat 2.pontja szerint a deviza alapú kölcsönszerződés mint szerződéstípus önmagában nem ütközik nyilvánvalóan a jóerkölcsbe. Kifejtette, hogy a deviza alapú kölcsönszerződések megkötésére azért került sor, mert az adós célja az volt, hogy a forintkölcsön szerződések esetén irányadó kamatnál alacsonyabb kamat mellett jusson kölcsönhöz.

Az Alaptörvény 25.cikk /3/ bekezdése értelmében a Kúria által hozott jogegységi határozat a bíróságra kötelező.

Alaptalan a felperesek azon fellebbezési hivatkozása, hogy a közjegyző által elkészített közokirat nem felel meg az 1991. évi XLI. törvény 120. § (1) bekezdésében és 131. § (1) bekezdésében foglaltaknak.

A fenti törvény 111. §-ában szabályozott közjegyzői okiratok az ügyleti okirat és a ténytanúsító okirat (közjegyzői tanúsítvány). Az ügyleti okirat közhitelesen tanúsítja a jogügyletre vonatkozó akaratnyilvánítás tényét. A felperesek ezt az okiratot általuk sem vitatottan aláírták, így megalapozott az elsőfokú bíróság azon álláspontja, nem releváns az, hogy az okirat megfelel-e a közokiratra vonatkozó követelményeknek vagy sem.

Alaptalan a felpereseknek a Hpt. 213. § (1) bekezdés a), c) és d) pontjaira történő érvénytelenségi hivatkozása is.

A Kúria a 6/2013. számú PJE határozatában kifejtette, hogy a deviza alapú kölcsönszerződéseknél két tipikus módja van a kölcsön összege meghatározásának, és egyik meghatározási mód sem sérti az rPtk. 523. § (1) bekezdésében írtakat.

Az egyik tipikus meghatározási mód, hogy a felek az érintett devizanemben jelölik meg összegszerűen a kölcsön összegét (ebben az esetben a folyósítás időpontjában irányadó árfolyamtól függ, hogy ténylegesen milyen forintösszeg kerül az adós részére átadásra). A másik meghatározási mód, hogy a felek azt a forintösszeget jelölik meg, amelynek a folyósítás időpontja szerinti árfolyamon az adott devizanemre átszámított összege lesz adós kirovó pénznemben meghatározott tartozása.

A perbeli esetben a peres felek a kölcsönösszeg meghatározásának utóbbi módját választották: a kölcsön összegét az egyedi szerződés I.1. pontja a lerovó pénznemben (forintban) rögzíti (12.410.000,- Ft), és rendelkezést tartalmaz a visszafizetési kötelezettségről is, meghatározva a futamidőt (III/1., a törlesztő részletek számát és összegszerűségét III.2.). A V./4. záró rendelkezések azt is tartalmazzák, hogy a felperesek tudomásul veszik, hogy a forint/deviza árfolyam piaci mozgásából adódóan felmerül a veszteség kockázata. A forint árfolyamának gyengülése esetén a devizában megállapított törlesztő részletek forintban fizetendő ellenértéke akár jelentős mértékben is emelkedhet. Tudomásul veszik, hogy ezen kockázat vagyoni kihatásait teljes mértékben ők viselik. Az adósok kijelentik, hogy az árfolyam kockázatból adódó veszteség lehetőségét gondos megfontolás tárgyává tették és fizetőképességüknek megfelelően mérlegelték. A felperesek kijelentették, hogy a jelen szerződés aláírását megelőzően a Hitelező Általános Üzletszabályzatát és a devizában nyilvántartott lakáscélú és jelzálog típusú hitelekéről szóló Üzletszabályzatát készhez kapták, az abban foglaltakat megismerték, megértették és magukra nézve kötelezőnek elfogadták.

A Kúria z 1/2016. PE határozatában akként foglalt állást, hogy a deviza alapú fogyasztási és lakossági kölcsönszerződés abban az esetben is megfelel a Hpt. fenti rendelkezéseinek, ha az írásba foglalt szerződés - ide értve az annak a részévé vált általános szerződési feltételeket is - a kölcsön összegét forintban (lerovó pénznem) határozza meg, feltéve, hogy az így meghatározott kölcsönösszeg devizában (kirovó pénznem) kifejezett egyenértéke pontosan kiszámítható az átszámítás szerződésben rögzített későbbi időpontjában, ennek hiányában a folyósításkor, az akkor irányadó árfolyam figyelemvételével.

A szerződés megfelel a Hpt. 213. § (1) bekezdés c) pontjában foglaltaknak is, hiszen rögzíti a kamatot (II/1. pont), a költségeket (II. pont) és a hitelkeret beállítási jutalékot (I.2./D. pont).

A szerződés rendelkezései alapján kiszámítható módon meghatározásra került a kölcsön és a törlesztő részletek összege devizában is, így a szerződés megfelel a Hpt. idézett rendelkezéseinek.

Mindezen indokok kiemelésével az ítéletábra az elsőfokú bíróság ítéletét az rPp. 253. § (2) bekezdése alapján érdemben helybenhagyta.

Az ítéletábra álláspontja szerint a per tárgyának értéke 5.794.048,- Ft figyelemmel a Kúria 2016. július 8. napján megtartott konzultáció keretében felvett jegyzőkönyvében foglaltakra. Ezért az ítéletábra a felperesek által egyetemlegesen az államnak fizetendő kereseti illeték összegét az rPp. 253. § (3) bekezdése alapján hivatalból mérsékelte 347.600,- Ft-ra.

A másodfokú eljárásban a felperesek teljes egészében pervesztesek lettek, ezért a Pp. 78. § (1) bekezdése értelmében az alperes felmerült másodfokú perköltségét ők kötelesek megfizetni.

A peres eljárásban a felperesek illetékfeljegyzési jogban részesültek, így a feljegyzett fellebbezési eljárási illetéket a más hivatkozott az rPp. 78. § (1) bekezdése és az Itv. 59. § (1) bekezdése értelmében ők kötelesek megfizetni.

Győr, 2018. szeptember 20.

Dr. Havasiné dr. Orbán Mária sk.
a tanács elnöke

Dr. Vass Mária sk.
előadó bíró

Dr. Molnár Andrea sk. bíró